

Oponentský posudok habilitačnej práce

Názov habilitačnej práce: Tvárové výrazy v eye trackingu

Autor: Mgr. Bronislava Šoková, PhD.

Odbor habilitačného konania: Psychológia

Oponent: Doc. Mgr. Jakub Rajčáni, PhD.

Habilitačná práca Dr. Bronislavy Šokovej má formu vedeckej monografie. Autorka sa v nej podrobne zaoberá problematikou eye-trackingu pri sledovaní tvárových výrazov ľudí. Tému eye-trackingu považujem za vedecky veľmi zaujímavú. Oceňujem, že autorka v práci prepája psychologické metódy s využitím psychofyziológického merania. Monografia bola publikovaná vo vydavateľstve Univerzity Komenského v Bratislave v roku 2022. Jej rozsah je 96 strán vrátane zoznamu použitej literatúry. Text je členený do piatich kapitol, v ktorých sa autorka venuje východiskám eye trackingu vo všeobecnosti, pohybu očí pri sledovaní tvárových výrazov a následne súvislostiam osobnostných črt, psychopatológie a vzťahu k sebe.

Dôležitou časťou práce sú výskumy samotnej autorky, v ktorých sa venovala eye trackingu pri sledovaní tváří u ľudí s vysokou mierou sebakritických postojov. Štúdie, na ktoré sa autorka odvoláva v práci, boli publikované v časopisoch ako *Studia Psychologica* či *Applied Artificial Intelligence* a boli odvtedy viackrát citované. Autorka tiež nadviazala na tieto práce neskoršími publikáciami v téme, napr. článkom v časopise *Current Psychology*. Je zrejmé, že autorka má vo výskume eye trackingu bohaté skúsenosti a jej práce možno považovať za ucelené dielo venované jednej vedeckej téme. Habilitačná práca pokrýva témy eye trackingu pomerne podrobne, čo tiež považujem za jej silnú stránku.

Na druhej strane by som ocenil väčší priestor na zhrnutie a integráciu zistení jednotlivých štúdií, prípadne zdôraznenie kľúčových štúdií a meta-analýz. Autorka v texte prezentuje veľa výskumov, často s veľmi variabilnými výsledkami, pričom na niektorých miestach chýba zdôraznenie hlavných záverov, resp. aktuálneho stavu poznania. Taktiež mi tejto publikácii o eye trackingu trochu chýbali obrázky a diagramy, ktorými by autorka mohla vizuálne ilustrovať popisované efekty. Mohlo by ísť napríklad o heatmapy či zobrazenie sakád a fixácií na príklade podnetového materiálu v spomínaných skupinách participantov.

Otázky:

1. Čo považuje autorka za hlavné výzvy v oblasti výskumu očných pohybov pri sledovaní tváří? Kde autorka vidí hlavné metodologické problémy v tejto literatúre a kde vidí príležitosti pre ďalší vlastný výskum?
2. Autorka v záverečnej kapitole o vlastnom výskume popisuje pohyby očí v súvislostiach so vzťahom participantov k samým sebe. Táto kapitola je však prezentovaná ako úplne samostatná a oddelená od predchádzajúcej časti o psychopatológii. Sebakritika je však častým prejavom pri mnohých psychických poruchách. Kde teda autorka vidí hlavné súvislosti výskumov prezentovaných v kapitole 5 s tými, ktoré prezentovala v kapitole 4.
3. Ktoré indikátory a premenné v eye trackingu považuje autorka za metodologicky najvhodnejšie pri výskume sledovania emočných výrazov tváří? Ako sú indikátory z eye trackingu validizované inými typmi údajov, napr. iných psychofyziologicalkých indikátorov?
4. V závere autorka vyzdvihuje eye tracking ako objektívny ukazovateľ v porovnaní s tradične subjektívnymi sebaopisovými škálami. Aj pri iných premenných v psychofyziológii často dochádza k nesúladiu sebaopisu a biologických markerov. Znamená to ale nutne, že biologické markery sú lepšími indikátormi ako sebaopis? Kde vidí autorka limity „objektívnych“ biologických indikátorov? Naopak, kde vidí prínosy sebaopisovacích škál?

Celkovo považujem habilitačnú prácu a vedecké dielo Dr. Bronislavy Šokovej za originálne a vedecky prínosné. Habilitačná práca spĺňa všetky požiadavky kladené na tento typ práce v odbore psychológia a preto ju odporúčam k obhajobe. Po jej úspešnom absolvovaní navrhujem autorke udeliť vedecko-pedagogický titul docentky.

V Bratislave 19.5.2026

Doc. Mgr. Jakub Rajčáni, PhD.

